

OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET	
08/ 225 - 110	
DATO 09 JUNI 2008	
AN	EKSP.

Statsråd Åslaug Haga
Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0030 OSLO

Energi- og miljøkomiteen

Vår dato: 4. juni 2008
Vår ref.: TiV/imv

Deres dato:
Deres ref.:

Vedrørende Ot prp. nr. 61 (2007-2008) Hjemfall

Energi- og miljøkomiteen har følgende spørsmål til statsråden i forbindelse med behandlingen av Ot. prp. nr. 61 (2007-2008):

1. Vedr etablert praksis i hjemfallsordningen frem til i dag.
 - a. Hvor mange kraftverk har opplevd foregrepet hjemfall til staten så langt?
 - b. I hvor mange av disse sakene har "tidligere" eier fått fornyet sin konsesjon?
 - c. Hvilke kostnader har eier hatt for å fornye sin konsesjon?
 - d. Er statsråden enig i at gjeldende praksis ved foregrepet hjemfall har vært at tidligere eier har fått fornyet sin konsesjon?
2. Regjeringen legger opp til krav om 2/3 offentlig eierskap. I enkelte tilfeller kan både offentlige og private investorer stå som eier i et selskap.
 - a. Hvor stor andel private eiere kan et offentlig selskap ha før det ikke lenger regnes som offentlig eier av vannkraftverk?
 - b. Er for eksempel Hafslund å anse som offentlig eier av vannkraftverk?
 - c. Vil Regjeringen tillate at et privat selskap eier 1/3 av et kraftverk, og et offentlig selskap - med 1/3 private aksjonærer - eier de resterende 2/3 av kraftverket?
3. Vedrørende skattlegging av vannkraft.
 - a. Betaler industrien noen form for skatt, og i tilfelle hva slags og hvor mye, ved bruk av egen kraftproduksjon til industrivirksomhet?
 - b. Dersom et industriselskap i en konsolideringsmodell benytter seg av muligheten til selge 2/3 av kraftverket til offentlige eiere, vil industriselskapet komme nøyaktig likt ut skattemessig pr kwh som om de fortsatte å eie hele kraftverket og brukte kraften kun til eget forbruk?
 - c. Dersom et industriselskap i en konsolideringsmodell benytter seg av muligheten til selge 2/3 av kraftverket til offentlige eiere, for så å inngå en kraftkontrakt til under markedspris, kan industriselskapet risikere å måtte skatte for noen som helst slags fordeler?
4. 88 % av de norske vannkraftressursene er allerede kontrollert og eid av den norske stat. Private kraftverk underlagt hjemfall utgjør ca 6,5%.
 - a. På hvilken måte ser man for seg en bedring av den totale ressursforvaltningen ved at 6,5 % mer av norsk vannkraft blir offentlig eid?

- b. Hva forventer regjeringen at Norge som nasjon tjener økonomisk på sterkere regulering av nevnte 6,5 % av vannkraften?
 - c. Ser man for seg økt verdiskapning fra vannkraftsektoren som følge av konsolideringsmodellen, alt annet uendret?
- 5. Vedrørende konsesjoner til offentlig eide kraftverk.
 - a. Hvor ofte skal evigvarende konsesjoner til offentlig eide kraftverk revideres?
 - b. Kan konsesjoner til offentlig eide kraftverk revideres, av miljøhensyn og lignende, med et slikt resultat at total kraftproduksjon reduseres nevneverdig?
 - c. Kan offentlig eier i så fall kreve noen form for kompensasjon?
- 6. Vedrørende evigvarende konsesjoner til private kraftverk.
 - a. På hvilken måte kan myndighetene, av miljøhensyn og lignende, legge føringer på privat eide kraftverk som i dag ikke omfattes av hjemfall?
 - b. Er ovennevnte i så fall praktisert på noe tidspunkt?
 - c. Gitt at private kraftverk som omfattes av hjemfall gis evigvarende konsesjoner – vil de bli gjenstand for samme type revisjonsprinsipper som for offentlige?
 - d. Ville man i de mest "ekstreme" tilfeller kunne innskjerpe en konsesjon slik at den i praksis ble "ubrukelig"?
- 7. Flere aktører i industrien har utarbeidet alternative modeller for hjemfallsordningen, deriblant Norsk Hydro, som enkelt sagt mener industrien bør gis evigvarende eierskap til dagens eide kraftverk under forutsetning av at kraften brukes i tråd med konsesjonsvilkårene. Deres modell innebærer at formålet om nasjonalt eierskap ivaretas, samt sikrer at omfanget av offentlig eierskap opprettholdes på dagens nivå. Likevel er denne modellen ikke vurdert grundig (jf. prp. s. 86).
 - a. Hvorfor er ikke alternative modeller utredet og vurdert mer utfyllende?
 - b. Statsråd Haga ga i Dagsnytt18 3. juni inntrykk av at "Hydro-modellen" ikke ville blitt akseptert av ESA. På hvilket grunnlag hevdes dette?
 - c. Er Statsråden overbevist om at Regjeringens konsolideringsmodell vil bli akseptert av ESA, eventuelt - på hvilke punkter er Regjeringen forberedt på at ESA kan komme med innvendinger?
- 8. En annen alternativ ordning, dog lignende Hydro-modellen, er å fjerne Hjemfall fra alle kraftverk, men å beholde en statlig forkjøpsrett ved transaksjoner.
 - a. Hvilke innvendinger kunne ESA hatt til en slik modell?
 - b. Er Statsråden enig i at en slik ordning ville ivareta industriens ønsker og behov, uten å svekke offentlig eierskap?
 - c. På hvilken måte tror Regjeringen en slik ordning kunne redusert nasjonens verdiskapning fra vannkraften?
 - d. På hvilken måte ville samfunnet tapt på at det offentlige ikke eide de samme kraftverkene?
 - e. Er Statsråden enig i at ordningen med statlig forkjøpsrett ville sikret nasjonale interesser i forhold til eventuelle transaksjoner av vannkraftverk?
 - f. Kan Statsråden være behjelpelig med å formulere en lovtekst som ivaretar pkt. e. over - om at loven skal gi evigvarende konsesjoner, men med

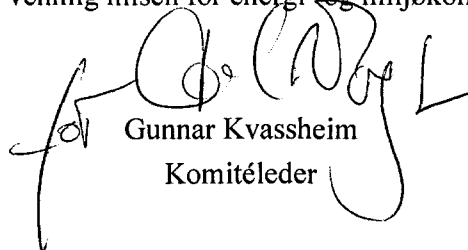
statlig forkjøpsrett? Lovteksten må ta høyde for at det offentlige ønsker å revidere konsesjonene med jevne mellomrom, slik at de er i tråd med samfunnets prioriteringer av miljø og lignende.

9. På norsk sokkel er det politisk aksept for en blanding av private/offentlige og norske/utenlandske aktører. Det er en generell forståelse for at verdiskapningen styrkes ved et slikt mangfold, og at fellesskapets interesser ivaretas gjennom gode konsesjonsregler og skattesystemet.
 - a. Hvorfor mener Regjeringen vannkraften må være offentlig eid for å ivareta dette, mens man i petroleumssektoren ikke trenger offentlig eierskap?
 - b. Mener Regjeringen verdiskapningen fra norsk sokkel ville vært høyere dersom kun norske, offentlig eide oljeselskap var aktører på norsk sokkel?
10. Kraft fra offentlige kraftverk eksporteres ofte til utlandet, mens industrien fastholder at de ønsker en løsning hvor de forplikter seg til å bruke egenprodusert kraft til industriformål i Norge. Samtidig frykter industrien at konsolideringsmodellen medfører redusert industrivirksomhet i Norge, fordi konkurransefortrinnet med billig kraft vil forsvinne. Statsrådets visjoner om Norge som "Europas batteri" ved å eksportere miljøvennlig kraft med Regjeringens konsolideringsmodell vil derfor kunne gå på bekostning av norsk industri.
 - a. Er det foretatt konsekvensanalyser av et slikt utfall?
 - b. Dersom konsolideringsmodellen resulterer i at norsk industri selger sine vannkraftverk til det offentlige, hvilket grunnlag har Regjeringen for å tro at denne kapitalen vil bli reinvestert i norsk næringsliv?
11. For kraftforedlende industri er energikostnader en vesentlig del av produksjonskostnadene. Eierskap til vannkraftverk har vært en forsikringsordning mot høye kraftpriser i fremtiden. Regjeringen gir inntrykk av at dette kan fortsette selv om industrien må selge kraftverkene til offentlige aktører.
 - a. Hvilken grunn er det til å tro at ESA vil akseptere at en industribedrift skal få kjøpe kraft til under markedspris fra et kraftselskap hvor industribedriften eier maksimum 1/3?
 - b. Er Statsråden enig i at en slik løsning vil redusere kraftselskapets overskudd - og derved redusere verdien for de offentlige eiere?
 - c. Hvilke incentiver har et offentlig eid kraftselskap til å la en industribedrift få eie 1/3 av kraftselskapet, og for dernest å få kjøpe kraft til under markedspris?
 - d. Mener Regjeringen at det for en industribedrift er likegyldig om de får eie vannkraftverk eller må kjøpe det fra en offentlig aktør?
12. Regjeringen varsler at den vil komme tilbake til Stortinget vedrørende lovverket for utleie av vannkraftverk. Kan Regjeringen likevel skissere hvilke eventuelle begrensninger man ser for seg i forhold til utleie av offentlig eide vannkraftverk til private og/eller utenlandske selskaper?
13. Enkelte frykter at privates mulighet til å eie 1/3 av vannkraftverkene reduserer samfunnssikkerheten, fordi ikke-norsk-statlige aktører kan få innsyn i vannkraftsystemet etc.

- a. Frykter Regjeringen at private og/eller utenlandske krefter vil kunne misbruke et eierskap i norsk vannkraft?
 - b. Frykter Regjeringen at private og/eller utenlandske krefter i en krisesituasjon på noen måte vil kunne sabotere energisikkerheten gjennom sitt eierskap i norsk vannkraft?
 - c. Kan noen av ovennevnte momenter gjøre seg gjeldende dersom de samme aktører leier norsk offentlig eid vannkraft?
14. Regjeringen legger opp til at småkraftverk under 4000 naturhesterkrefter skal unntas krav om offentlig eierskap. I vanlig begrepsbruk regnes småkraftverk for å være opp til 10 MW.
- a. Hvorfor bruker Regjeringen betegnelsen naturhesterkrefter fremfor MW?
 - b. Hvorfor har Regjeringen lagt seg på et lavere effektnivå i denne saken enn det som er normalt i omtale av småkraftverk?
15. ESAs likebehandlingsprinsipp kan oppfylles på tre måter:
- a) alle aktører får hjemfall,
 - b) alle aktører slipper hjemfall
 - c) private kraftverk hjemfaller mot full kompensasjon.
- Hva innebærer det at private kraftverk hjemfaller mot full kompensasjon?
For eksempel hvor mange års tapt fortjeneste/økte utgifter vil man kompenseres for?

Komiteen ber om svar på spørsmålene snarest mulig.

Med vennlig hilsen for energi- og miljøkomiteen

Gunnar Kvasheim
Komitéleder